

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 2, Article Number: 1C0417

EDUCATION SCIENCES

Received: November 2010

Accepted: February 2011

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Gülizar Güzel¹

Ali Taş²

Provincial National Education Directory¹

Mehmet Akif Ersoy University²

gulizar.guzel@gmail.com

Edirne -Turkey

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİNİN ÖRGÜT KÜLTÜRÜNE İLİŞKİN ALGILARI

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; A ve D sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin, okullarındaki örgüt kültürüne yönelik algıları ile bu algılar arasında fark olup olmadığını belirlemektir. Araştırma bulgularına göre A ve D sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin okullarındaki örgüt kültürüne yönelik algıları "katılıyorum" düzeyindedir. Ayrıca A sınıfı hizmet bölgesinde görevli öğretmenlerin algıları, D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin algılarından daha olumludur. Hizmet bölgesi sınıfına göre ilköğretim okullarındaki örgüt kültürünün özellikleri belirlenmeli ve öğretmenlerin örgüt kültürünü daha olumlu algılamalarını sağlayacak etkinlikler düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Hizmet Bölgesi, İlköğretim Okulu, Öğretmen, Örgüt, Kültür

PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PERCEPTIONS TOWARDS ORGANIZATIONAL CULTURE

ABSTRACT

Purpose of this research is to determine teachers' perceptions towards organizational culture in A and D service area primary schools and to determine if there is difference between these perceptions. According to results, teachers' perceptions towards organizational culture in A and D class of service area primary schools have been found at "I agree" level. Perceptions of primary school teachers who are working in A class of service area are more positive than perceptions of primary school teachers who are working in D class of service area. The properties of organizational culture at primary schools must be determined according to service area and activities must be prepared to provide more positive perceptions of the teachers towards organizational culture.

Keywords: Service Area, Primary School, Teacher, Organization, Culture

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Üretim için gerekli olan araçları, belli bir düzen içinde bir araya getirerek oluşturulan, iki veya daha fazla kişinin bilinçli olarak düzenledikleri faaliyetler sistemi (Efil, 2002) olan örgüt, çevresi ile sürekli etkileşim içindedir. Bundan dolayı iç ve dış çevre unsurlarının etkisiyle örgüt kültürü oluşur. Bu kültür, örgütün içinde bulunduğu çevrenin etkisinin değişik boyutlarda olmasıyla güçlü ya da zayıf, esnek ya da gelenekçi örgüt kültürü şeklinde ortaya çıkabilir (Özkalp ve Kirel, 2005; Berberoğlu, 1991).

Örgüt kültürü Schwartz ve Davis (1981) tarafından, örgütte yer alan birey ve gruplarca paylaşılan, onların davranışlarına şekil veren normların oluşmasını sağlayan beklentiler ve inançlar bütünü olarak tanımlanırken, başka bir tanımda örgütü diğer örgütlerden farklı kılan ve örgüt üyelerince paylaşılan anlam ve özellikler bütünü denilmektedir. Pascale ve Athos'a (1981) göre ise örgüt kültürü, örgütü yönetenlerin üyelerine ve müşterilerine yönelik izlediği politika sonucu ortaya çıkan felsefedir. Örgüt kültürü örgüt üyelerinin ummadıkları çalışma koşulları ile karşılaştıklarında, onlara yol gösteren kurallar toplamıdır (Camerer ve Vepsalainen, 1988). Bir örgütü diğer örgütlerden ayıran ortak değerleri, sembolleri, inanışları, hikâyeleri, davranışları ve sloganlarıdır (Peter ve Waterman, 1982; Schein, 1992; Özkalp, 1995; Robbins, 2000; Goffee ve Jones, 2002).

Örgütte, kültürü oluşturan ve örgütün bütün çalışanlarının paylaştığı fikir, ilke, davranış ve değerler yazılı biçimde ifade edilmeseler de çalışanların davranış biçimlerinde ve iş süreçlerinde kendilerini gösterirler. Örgüt kültürü bu bakımdan işletmenin misyonunu yerine getirmesini, amaçlarına ulaşmasını, verimliliğini artırmalarını etkileyen temel bir unsur olarak görülebilir (Geybullayev, 2002).

Tanımlara göre örgüt kültürünün, örgüt üyeleri tarafından paylaşılan değerlerden oluşan; örgütü diğer örgütlerden farklı kılan iş yapma ve yürütme biçimi olduğu görülmektedir. Örgüt kültürü örgütün kendine özgü, onu diğer örgütlerden ayıran kişiliğidir. Örgütün amaçları doğrultusunda oluşan değerleri örgüt kültürü olarak benimseyen çalışanlardan oluşan örgüt başarılı olmaktadır. Bu tür başarılı örgütlere bakıldığında çalışanların kendilerini örgütle bütünleştirdikleri, özveri ile çalışabildikleri görülmektedir. Bu açıdan örgüt kültürünün başarıyı doğrudan etkilediği söylenebilir.

Örgütler, hizmet verdiği alan ve taşıdığı amaçlara göre farklı özellikler gösterir. Örgütler belirli bir mal ya da hizmet üretirken gelenek, görenek, tören, değer ve felsefeleriyle kendi kültürlerini de üretirler. Okul ise bilgiyi üreten, sunan ve yayan bir örgüttür (Çelik, 2002). Belirli bir okuldan bahsedildiğinde genellikle yapısından ve programından söz edilir. Fakat bir okulun ayrıca karakteri, onun yazılı olmayan norm çevresi ve beklentilerinden oluşan kültürü mevcuttur. Bazı örgütler iş yerleri gibi ciddi, bazıları eğlenceli, bazıları verimliliğin önem verildiği, bazıları ise insan ilişkilerinin önemsendiği yerlerdir. Fakat okul bunların hepsini içinde barındıran örgütlerdir (Ramsey, 1992). Okul örgütünün en önemli özelliklerinden birisi üzerinde çalışılan hammadenin insan oluşudur. Bu nedenle, birey boyutu kurum boyutundan daha duyarlı, informal yanı formal yanından daha ağır, etki alanı yetki alanından daha geniştir (Bursalıoğlu, 2005).

Okullar, sosyal hayatımızda yeri olan örgütlerdir. Bu örgütlerin belirli bir kültüre sahip olmaları gerekir. Okullar, bağlı oldukları yasa ve yönetmelikler doğrultusunda oluşturdukları kültüre ilave

olarak yaşadıkları toplumun inançlarını, değerlerini, sembollerini, törenlerini, kahramanlarını da önemsemelidirler. Bu önemseme var olan kültürü daha da zenginleştirir. Böylece okullar tüm insanlar arasında saygının ve sevginin sağlanmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunurlar (Korkut, 2008). Okulda oluşturulan ya da önceden var olan kültür zamanla birçok faktöre bağlı olarak değişebilir veya gelişebilir. Bu kaçınılmaz bir olgudur. Önemli olan kültürün planlı ve kontrollü değişiminin sağlanmasıdır. Özellikle eğitim örgütü olması sebebiyle, farklı değer yargıları, anlayışlar ve farklı kültürel algılamalar olabilir. Önemli olan bunları harmanlayarak ortak ve sağlam bir kültür oluşturmaktır (Esinbay, 2008).

Güçlü bir okul kültürü öncelikle değerlerin ve normların oluşturulması ile sağlanabilir (Moore, 2001). Güçlü gelenekleri, törenleri, sembolleri ve rituelleri olan ve doğru algılanan okul kültürü, öğrenci başarı ve motivasyonunda ve öğretmenlerin verimli çalışmasında, okula bağlılığı artırma, okul ve yönetimine karşı güven duymada, çatışmaları önlemede, okul çalışanları ile öğrencilerin davranış ve beklentilerini şekillendirerek okulun başarısını artırmada olumlu bir etkidir (Gümüşeli, 2006; Stolp, 1994).

Etkili okullar ile ilgili yapılan araştırmalara göre, etkili okul felsefesi bütün öğrencilerin öğrenebileceği temeline dayanır. Örgüt kültürünün örgüt içerisindeki birçok değişkeni etkilediği gibi, öğrencilerin öğrenmesi konusunda da etkisinin olabileceği söylenebilir. Bu nedenle okul ortamında öğrencinin istedik yönde davranış kazanmasını sağlayabilmek için paylaşılmış değer, inanç ve normlardan oluşan güçlü bir okul kültürüne ihtiyaç vardır (Terzi, 2000). Ayrıca yine araştırmalara göre güçlü ve sağlıklı kültüre sahip okullarda öğrencilerin başarıları ve motivasyonu, öğretmenlerin ise yaratıcılıkları ve memnuniyeti artacaktır (Stolp, 1994).

Okul başta öğrenci olmak üzere çevresinden aldığı kaynakları belli alt sistemler yardımıyla işleyen, çevreye eğitim hizmeti ve eğitilmiş insanları ürün olarak sunan, kendi işleyişini değerlendirerek dönütler sağlayan açık bir sistemdir (Şişman ve Turan, 2004). Bu nedenle okullar girdileri alma ve çıktılarını yollamaları nedeniyle çevresiyle karşılıklı eylemde bulunan sosyal örgütlerdir (Balcı, 2000) ve toplumdan ayrı düşünülemezler (Aydın, 2002).

Çevre sosyo-kültürel, teknolojik, eğitimsel, politik, ekonomik, demografik değişkenlerle doğal kaynakları içerir (Balay, 2000). Örgütler çevreleri ile sürekli etkileşim içinde bulduklarından, içinde buldukları çevrenin yapısı ve özellikleri önemlidir. Bir örgüt olarak okul ile çevresi arasında sürekli iletişim ve sağlıklı bir diyalog olması gerekir. Okul ile çevresi arasında ki bu sürekli etkileşim ne örgütsel ne de yönetsel bir tercihtir. Örgütün amacını gerçekleştirmesi için zorunludur (Aydın, 2002). Çevresi ile sürekli etkileşim içerisinde olan örgütlerin değişmesi kaçınılmaz olduğundan okuldaki kültürün de bu değişimden etkilenmesi doğal bir durumdur. Eğitimde okul kültürünün ve çevre koşullarının önemini göz önüne alarak Milli Eğitim Bakanlığı, öğretmenlerin atama ve yer değiştirme yönetmeliğinde değişiklik yapmıştır (MEB, 2007). Yönetmelikte Türkiye; coğrafi durum, ekonomik ve sosyal yönden gelişmişlik düzeyi, ulaşım şartları ile hizmet gereklerinin karşılanması yönünden birbirine benzerlik gösteren hizmet bölgelerine ayrılmıştır. Bu hizmet bölgeleri A, B, C, D ve E şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bunlardan D ve E sınıfındaki bölgeler zorunlu hizmet bölgeleri olarak belirtilmekte ve göreve yeni atanan öğretmenlerin bu bölgelerde zorunlu çalışma yükümlüğü bulunmaktadır.

Zorunlu çalışma yükümlülüğü; Bakanlık kadrolarına atananların üçüncü hizmet bölgesi sınıfındaki illerde en az üç yıl, İkinci hizmet bölgesi sınıfındaki illerde en az dört yıl, birinci hizmet bölgesine dâhil illerin (D) ve (E) sınıfı ilçelerinde en az beş yıl veya her üç bölgede toplam dört yıl çalışmakla yükümlü olmaları şeklinde tanımlanmaktadır. Öğretmenlerin atanmasında ve yer değiştirmesinde zorunlu hizmet bölgelerindeki görev süreleri ya da bu bölgelerden birinde görev yapıp yapmadıkları göz önünde bulundurulmaktadır (MEB, 2007).

İlköğretim okulunun bulunduğu hizmet bölgesinin coğrafi durumu, ekonomik ve sosyal yönden gelişmişlik düzeyi, ulaşım şartları öğretmenlerin görev yaptıkları okullardaki örgüt kültürüne ilişkin algılarını etkileyebilir. Bu nedenle, A ve D sınıfı hizmet bölgelerindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algılarının, hizmet bölgesi sınıfına göre farklı olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırma; ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarını ve bu algılarında okulun bulunduğu hizmet bölgesine göre fark olup olmadığını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu temel amaca bağlı olarak şu sorulara yanıt aranmıştır: "A ve D sınıfı hizmet bölgelerindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algıları cinsiyetleri ve kıdemlerine göre değişmekte midir?, A ve D sınıfı hizmet bölgelerinde yer alan ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin, okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının düzeyi nedir?, A ve D sınıfı hizmet bölgelerindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algıları arasında fark var mıdır?,".

Türkiye' de ilköğretim okul kültürüne yönelik Şişman (1994), Terzi (2000), Karaoğlan (2006); Uçur (2006), Özkan (2007) tarafından araştırmalar yapılmıştır; ancak bu araştırmalar daha çok kültür öğeleri üzerinde durmuş, çalışılan hizmet bölgesi sınıfının etkisini konu almamıştır. Bu araştırma ise A ve D sınıfı hizmet bölgelerinde yer alan ilköğretim okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin öğretmenlerin görüşlerini ortaya koyması açısından önemlidir. Ayrıca elde edilecek bilgilerden ilköğretime yönelik eğitim politikalarının belirlenmesinde, planların hazırlanmasında, gerektiğinde yenileriyle değiştirilmesinde yararlanılabilir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma tarama yönteminin kullanıldığı betimsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Kocaeli İl'ine bağlı İzmit ve Kandıra İlçeleri'ndeki 81 resmi ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

Araştırma örnekleminin belirlenmesinde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. A hizmet bölgesinde bulunan İzmit ve D hizmet bölgesinde bulunan Kandıra İlçesi ilköğretim okulları birer alt evren olarak alınmıştır. Araştırmanın yapıldığı 2008-2009 öğretim yılında İzmit ve Kandıra İlçeleri'nde görev yapan öğretmen sayısı 1946'dır. Bu öğretmenlerin 1637'si A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında, 309'u D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapmaktadır.

Bu evren için %95 güven aralığında, ± 5 örnekleme hatası ile gerekli örneklem büyüklüğü $n=244$ olarak hesaplanmıştır. Veri toplama aracı basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 350 öğretmene

dağıtılmış ve 334 tane kullanılabilir veri toplama aracı toplanabilmiştir. Bunun 209'u A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden, 125'i D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerden elde edilmiştir. Toplanan ölçekten elde edilen bulguların %95 güven aralığında, ± 5 örnekleme hatası ile evrene genellenebileceği söylenebilir (Büyüköztürk, 2002). Öğretmenlerin demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri
(Table 1. Demographic characteristics of the teachers)

Değişkenler		A Sınıfı Hizmet Bölgesi		D sınıfı Hizmet Bölgesi	
		f	%	f	%
Cinsiyet	Erkek	86	41,1	76	60,8
	Kadın	123	58,9	49	39,2
	Toplam	209	100,0	125	100,0
Kıdem	0-5 yıl	34	16,2	33	26,4
	6-10 yıl	44	21,1	41	32,8
	11-15 yıl	40	19,1	25	20,0
	16-20 yıl	46	22,1	7	5,6
	21 yıl ve üzeri	45	21,5	18	14,4
	Toplam	209	100,0	124	99,2

Tablo 1' e cinsiyet açısından bakıldığında A sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin çoğunluğu kadın (%58,9) iken; D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin çoğunluğunun erkek (%60,8) olduğu görülmektedir. Kıdem değişkenine göre 16-20 yıl arası kıdemdeki öğretmenlerin, A sınıfı hizmet bölgesinde en yüksek orana (%22,1) sahipken, D sınıfı hizmet bölgesinde en düşük orana (%5,6) sahip oldukları görülmektedir. A sınıfı hizmet bölgesinde 0-5 yıl kıdemdeki öğretmenler %16,2 ile en düşük orana, D sınıfı hizmet bölgesinde 6-10 yıl kıdemdeki öğretmenler %32,8 ile en yüksek orana sahiptir.

3.1. Veri Toplama Aracı (Data Collection Instrument)

Araştırmanın veri toplama aracının geliştirilmesinde önce örgüt kültürü ile ilgili yurt içinde ve yurt dışında yapılan araştırmalar ve bu araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları incelenmiştir. Elde edilen bilgilere dayalı olarak veri toplama aracı geliştirilmiştir. Veri toplama aracının birinci bölümünde demografik bilgilere ilişkin maddelere yer verilirken ikinci bölümünde öğretmenlerin görev yaptıkları ilköğretim okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarını ölçmeye yönelik maddeler yer almıştır. Maddelere verilen yanıtlar 5'li dereceleme şeklinde düzenlenmiştir. Geliştirilen ölçeğin geçerliliğinin sağlanması için, alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır.

Ölçek güvenilirlik durumunu belirlemek için araştırma kapsamı dışında olan 48 öğretmene uygulanmış ve Cronbach Alpha iç geçerlilik katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Alfa katsayısı 0,80 ve üzeri olan değerler yüksek derecede güvenilir (Kalaycı, 2005) olduğundan bu oran veri toplama aracının geçerliliği ve güvenilirliği açısından yeterli görülmektedir. Bu çerçevede 33 maddelik ölçeğin yapısı korunmuştur.

Ölçeğin faktör yapısının belirlenmesinde faktör analizi yönteminden yararlanılmıştır. Toplam Varyans tablosundaki verilerden bu ölçeğin 3 faktörden oluştuğu anlaşılmaktadır. Birinci faktörün varyans yük değeri 28,56; ikinci faktörün yük değeri 22,71; üçüncü

faktörün 16,42' dir. Toplam varyans yük değeri 67,69 olarak bulunmuştur.

Temel Bileşenler analizi sonrasında elde edilen bileşen matrisinde ölçeğin 3 boyuttan oluştuğu bulunmuştur. Her bir faktörün yüklemelerini daha net olarak görerek faktörler arası karşılaştırmaya imkân vermek amacıyla elde edilen 3 boyutluk sonuç yönlendirmeye tabii tutulmuştur. Bu amaçla Varimax Yönlendirme metodu kullanılmıştır. Varimax yöntemi kullanılarak yapılan yönlendirme sonucunda birinci faktör örgüt kültürünün esas öğelerinden değerler, ikinci faktör normlar ve inançlar olarak tanımlanırken, üçüncü faktör örgüt kültürünün ifade biçimleri olan törenler, semboller, ritüeller, hikâyeler, kahramanlar ve dil olarak tanımlanmıştır. İlgili makamlardan izin alındıktan sonra ölçek, örnekleme oluşturan ilköğretim okullarına araştırmacı tarafından uygulanıp toplanmıştır.

3.2. Verilerin Analizi (Data Analyze)

Öğretmenlerin doldurduğu ölçekler gözden geçirilmiş, 209'u A sınıfı hizmet bölgesinde ve 125'i D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlere ait olmak üzere toplam 334 ölçek amaca uygun bulunmuş ve analiz edilmiştir.

Ölçeğin birinci bölümünden öğretmenlerin kişisel özelliklerine ilişkin elde edilen bilgiler, frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanarak tablolastırılmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca araştırma amacına uygun olarak verilerin analizinde, aritmetik ortalama, t-Testi ve ANOVA teknikleri kullanılmıştır. t-Testi iki, ANOVA testi ise ikiden fazla ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için uygulanılır (Büyüköztürk, 2002). Anlamlılık düzeyi için $p < .05$ esas alınmıştır. Ölçeğin ikinci bölümünde yer alan her bir boyuta ilişkin hesaplanan ortalamalar, her maddenin kabul edilme ya da gerçekleşme düzeyine yöneliktir.

4. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde elde edilen bulgular araştırmanın alt amaçlarına uygun olarak verilmiş ve yorumlanmıştır.

4.1. Cinsiyetlerine Göre A ve D Sınıfı Hizmet Bölgesindeki İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgüt Kültürüne İlişkin Algıları (Teachers' Perceptions Towards Organizational Culture in A and D Class of Service Area Primary School According to Gender)

A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre farklı olup olmadığına ilişkin bulgular Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. A sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre örgüt kültürüne ilişkin algıları
(Table 2. Teachers' perceptions towards organizational culture in a class of service area primary school according to gender)

A Sınıfı Hizmet Bölgesi						
Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	p
Değerler	Erkek	77	4,12	,66	,65	,26
	Kadın	132	3,64	,59		
Normlar ve İnançlar	Erkek	77	3,92	,53	,89	,69
	Kadın	132	3,81	,62		
Örgüt Kültürü İfade Biçimleri	Erkek	77	4,08	,51	-,21	,08
	Kadın	132	4,02	,60		

$P < .05$

Tablo 2'deki bulgulara göre A sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında "değerler", "normlar ve inançlar" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarında $p < .05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Buna göre öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne yönelik algılarının cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği anlaşılmaktadır.

Yine Tablo 2'ye göre, cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında erkek öğretmenlerin algıları "değerler" boyutunda en yüksek düzeyde ($\bar{X}=4,12$) iken, kadın öğretmenlerin "örgüt kültürü ifade biçimleri" ($\bar{X}=4,02$) boyutuna ilişkin algılarının düzeyi en yüksektir. Erkek öğretmenlerin algıları "normlar ve inançlar" boyutunda en düşük düzeyde ($\bar{X}=3,92$) bulunurken, kadın öğretmenlerin algıları "değerler" boyutunda en düşük düzeyde ($\bar{X}=3,64$)'dir. Ancak erkek öğretmenlerin her üç boyuta yönelik görüşlerinin düzeyinin kadın öğretmenlerin görüşlerinin düzeylerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Buna göre erkek öğretmenlerin görüşlerinin kadın öğretmenlere göre daha olumlu olduğu söylenebilir.

D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre farklı olup olmadığına ilişkin bulgular Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. D sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre örgüt kültürüne ilişkin algıları
(Table 3. Teachers' perceptions towards organizational culture in d class of service area primary school according to gender)

D Sınıfı Hizmet Bölgesi						
Faktörler	Cinsiyet	N	\bar{x}	Ss	t	p
Değerler	Erkek	76	3,90	,80	1,17	,39
	Kadın	49	3,74	,72		
Normlar ve İnançlar	Erkek	76	3,64	,73	,22	,35
	Kadın	49	3,61	,71		
Örgüt Kültürü İfade Biçimleri	Erkek	76	3,81	,66	,25	,82
	Kadın	49	3,78	,52		

$P < .05$

Tablo 3' e göre, D sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin cinsiyetlerine göre okullarındaki örgüt kültürünü oluşturan "değerler", "normlar ve inançlar" ile "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarına ilişkin algıları arasında $p < .05$ düzeyinde anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur.

Tablo 3'e göre cinsiyet değişkeni açısından erkek öğretmenlerin algıları "değerler" boyutunda en yüksek düzeye ($\bar{X}=3,90$) sahipken, kadınların algıları "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutunda en yüksek düzeye ($\bar{X}=3,78$) sahiptir. Erkek öğretmenlerin algıları "normlar ve inançlar" boyutunda en düşük düzeyde ($\bar{X}=3,64$) bulunurken, kadın öğretmenlerin algıları "normlar ve inançlar" boyutunda en düşük ($\bar{X}=3,61$) düzeydedir ve "katılıyorum" düzeyindedir. Erkek öğretmenlerin görüşlerinin düzeyi kadın öğretmenlerin görüşlerinin düzeyine göre daha yüksektir.

4.2. Kıdem Değişkenine Göre A ve D Sınıfı Hizmet Bölgesindeki İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgüt Kültürüne İlişkin Algıları (Teachers' Perceptions Towards Organizational Culture A and D Service Area Primary School According to Seniority)

Kıdem değişkenine göre A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının düzeyine yönelik bulgular Tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4. Kıdemlerine göre a ve d sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algılarının düzeyi
(Table 4. According to seniority the level of teachers' perceptions towards organizational culture in a and d class of service area primary school)

Boyut	Kıdem	A Sınıfı Hizmet Bölgesi			D Sınıfı Hizmet Bölgesi		
		N	\bar{x}	Ss	N	\bar{x}	Ss
Değerler	5 yıldan az	34	4,08	,64	33	3,65	,70
	6-10 yıl	44	3,74	,47	42	3,95	,71
	11-15 yıl	40	3,85	,67	25	3,67	,93
	16-20 yıl	46	4,15	,53	25	4,18	,74
	21ve fazlası	45	4,02	,65	33	3,53	,60
Normlar ve İnançlar	5 yıldan az	34	4,09	,66	42	3,69	,71
	6-10 yıl	44	3,61	,52	25	3,52	,83
	11-15 yıl	40	3,85	,64	25	3,86	,79
	16-20 yıl	46	4,05	,54	33	3,68	,49
	21ve fazlası	45	4,09	,54	42	3,87	,56
Örgüt Kültürü ifade Biçimleri	5 yıldan az	34	4,15	,50	25	3,70	,77
	6-10 yıl	44	3,77	,57	25	3,99	,63
	11-15 yıl	40	4,04	,62	33	3,65	,70
	16-20 yıl	46	4,13	,51	42	3,95	,71
	21ve fazlası	45	4,09	,61	25	3,67	,93

Tablo 4'deki değerlerden A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında farklı kıdemlere sahip öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan "değerler", "normlar ve inançlar" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarına yönelik algılarının ortalamaları $\bar{X}=3,98$ 'dir. Bu bulguya göre A hizmet bölgesi öğretmenlerin "katılıyorum" şeklinde değerlendirmede buldukları söylenebilir. Kıdemlerine göre öğretmenlerin algılarının oranı, her üç boyuta yönelik olarak 5 yıldan az kıdeme sahip öğretmenlerde ve 20 yıldan daha fazla kıdeme sahip öğretmenlerde diğer kıdemlere göre daha yüksek olduğundan daha olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir. 6-10 yıl arası kıdeme sahip öğretmenlerin her üç boyuta ilişkin algılarının oranları ise diğer kıdemlere sahip öğretmenlere göre daha düşük olduğundan daha olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 4'e göre D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında farklı kıdeme sahip öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan "değerler", "normlar ve inançlar" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarına yönelik algılarının ortalamalarına bakıldığında $\bar{X}= 3,53$ ile $\bar{X}=4,18$ arasında değiştiği, öğretmenlerin "katılıyorum" şeklinde değerlendirmede buldukları görülmektedir. Yine Tablo 7' ye göre örgüt kültürünü oluşturan boyutlara yönelik 21 yıl ve fazlası kıdeme sahip öğretmenlerin görüşlerinin en yüksek düzeye sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 5. A sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin kıdemlerine göre örgüt kültürüne ilişkin algıları
(Table 5. Teachers' perceptions towards organizational culture in a class service area primary school according to seniority)

A Sınıfı Hizmet Bölgesi							
	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	p	Anlamlı Fark
Değerler	Gruplar Arası	2,833	4	,708	1,937	,109	-
	Grup İçi	44,607	204	,366			
	Toplam	47,440	208				
Normlar ve İnançlar	Gruplar Arası	4,235	4	1,059	3,113	,018	B-E
	Grup İçi	41,497	204	,340			
	Toplam	45,732	208				
Örgüt Kültürü İfade Biçimleri	Gruplar Arası	2,178	4	,544	1,646	,167	-
	Grup İçi	40,349	204	,331			
	Toplam	42,526	208				

P<.05 (A= 5 yıldan az; B=6-10 yıl; C=11-15 yıl; D=16-20 yıl; E=21 ve fazlası)

Tablo 5'e göre A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre okullarında örgüt kültürünü oluşturan "değerler" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarına yönelik algıları ile kıdemleri arasında p<.05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır. Buradan öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algıları üzerinde öğretmenlerin farklı kıdemlerde olmalarının etkili olmadığı söylenebilir. Kıdemlerine göre öğretmenlerin "Normlar ve inançlar" boyutuna ilişkin algıları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Scheffe testi sonuçlarına göre, anlamlı farklılık 6-10 yıllık kıdeme sahip öğretmenler ile 21 ve fazlası yıl kıdeme sahip öğretmenler arasındadır. 6-10 yıllık kıdemi olan öğretmenlerin "Normlar ve inançlar" a ilişkin algıları kıdemi 21 ve daha fazla olan öğretmenlerden daha düşüktür.

Tablo 6. D sınıfı hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin kıdemlerine göre örgüt kültürüne ilişkin algıları
(Table 6. Teachers' perceptions towards organizational culture in d class service area primary school according to priority)

D Sınıfı Hizmet Bölgesi						
	Varyansın Kaynağı	KT	df	OK	F	p
Değerler	Gruplar Arası	4,63	4	1,158	1,984	,101
	Grup İçi	70,05	120	,584		
	Toplam	74,69	124			
Normlar ve İnançlar	Gruplar Arası	1,89	4	,473	,907	,462
	Grup İçi	62,58	120	,521		
	Toplam	64,47	124			
Örgüt Kültürü İfade Biçimleri	Gruplar Arası	1,65	4	,412	1,102	,359
	Grup İçi	44,89	120	,374		
	Toplam	46,54	124			

P<.05 (A= 5 yıldan az; B=6-10 yıl; C=11-15 yıl; D=16-20 yıl; E=21 ve fazlası)

Tablo 6'ya göre, D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan "değerler", "normlar ve inançlar" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutlarına yönelik algıları kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre, öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarını kıdemlerinin etkilemediği söylenebilir.

4.3. A ve D Sınıfı Hizmet Bölgesindeki İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Örgüt Kültürüne İlişkin Algılarının Karşılaştırması (The Comparison of Teachers' Perceptions Towards Organizational Culture in A and D Class Service Area Primary School):

A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının okullarının bulunduğu hizmet bölgesi sınıfına göre farklı olup olmadığına ilişkin bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. A ve D hizmet bölgesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgüt kültürüne ilişkin algıları

(Table 7. Teachers' perceptions towards organizational culture in a and d class service area primary school)

	Hizmet Bölgesi	N	\bar{x}	Ss	t	p
Değerler	A	209	3,96	,61	1,40	,16
	D	125	3,84	,77		
Normlar ve inançlar	A	209	3,93	,60	3,60	,00
	D	125	3,63	,72		
Örgüt Kültürü İfade Biçimleri	A	209	4,04	,58	3,21	,00
	D	125	3,79	,61		

P < .05

Tablo 7'deki bulgulara göre, öğretmenlerin görevli oldukları A ve D sınıfı hizmet bölgesine göre okul kültürünü algılamaları arasında "değerler" boyutunda anlamlı fark bulunmazken; "normlar ve inançlar" boyutunda [t=3,603, p<.05] ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutunda [t=3,213, p<.05] anlamlı fark bulunmuştur. Buradan öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürünün "değerler" boyutuna yönelik algıları üzerinde öğretmenlerin farklı hizmet bölgelerinde görev yapmalarının etkili olmadığı söylenebilir.

Tablo 7'ye göre A sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algılarının düzeyi "değerler" boyutu için \bar{x} =3,96; "normlar ve inançlar" boyutu için \bar{x} =3,93; "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutu için de \bar{x} =4,04'tür. D sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında görevli öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algılarının düzeyi ise "değerler" boyutu için \bar{x} =3,84; "normlar ve inançlar" boyutu için \bar{x} =3,63; "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutu için \bar{x} = 3,79' dur. A sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürüne ilişkin algılarının oranı D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgüt kültürü algılarına oranına göre daha yüksek değere sahiptir. Buna göre A sınıfı hizmet bölgesinde görevli öğretmenlerin görüşlerinin, D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca bulgulara göre her iki hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler okullarındaki örgüt kültürüne yönelik olarak "katılıyorum" düzeyinde değerlendirmede bulunmuşlardır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSIONS AND CONCLUSIONS)

A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre örgüt kültürü; değerler, normlar ve inançlar ile örgüt kültürünün ifade biçimleri olan törenler, semboller, ritüeller, hikâyeler, kahramanlar ile dil olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Karaoğlan (2006) ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algılarına yönelik yaptığı araştırmada okul kültürünü; örgütsel bağlılık, kolaylaştırıcı değerler, insan kaynaklarını geliştirme, olumlu insan ilişkileri, etkili iletişim, uzun süreli istihdam, işbirliği ve güven, yüksek motivasyon ve verimlilik, kontrol süresi olmak üzere sekiz boyutta ele almıştır. Esinbay'ın (2008) araştırmasında ise okul kültürü ölçeği; destek kültürü, başarı kültürü, bürokratik kültür ve görev kültürü boyutlarından oluşmaktadır. Yurttakal (2007), ilköğretim okullarındaki örgüt kültürüne yönelik yaptığı araştırmada örgüt kültürünü; temel sayıltılar ve inançlar, değerler, normlar olmak üzere üç boyutta incelemiştir. Bu araştırmada belirlenen boyutlar literatürdeki bazı araştırma boyutları ile uyumlu iken bazılarından farklı boyutlarının bulunduğu söylenebilir.

A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan boyutlara yönelik algıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulguya göre öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan boyutlara yönelik algılarını cinsiyetleri etkilememektedir. Yine elde edilen bulgulara göre her iki hizmet bölgesinde erkek öğretmenlerin görüşleri kadın öğretmenlere göre daha olumludur. Yurttakal (2007), Esinbay (2008) ve Korkut (2008) yaptığı araştırmada ilköğretim okulu öğretmenlerinin örgüt kültürüne ilişkin algılarını cinsiyet değişkeninin etkilemediğini bulmuşlardır. Bu araştırmanın bulguları Yurttakal (2007), Esinbay (2008) ve Korkut'un (2008) elde ettiği bulguları desteklemektedir.

A sınıfı hizmet bölgesinde görevli öğretmenlerin kıdemlerine göre okullarındaki örgüt kültürünü algılamaları arasında "değerler" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" arasında anlamlı fark bulunmazken "normlar ve inançlar" boyutunda anlamlı fark bulunmuştur. D sınıfı hizmet bölgesinde ise kıdemlerine göre öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan boyutlara ilişkin algıları arasında anlamlı fark elde edilmemiştir.

Yurttakal (2007), Korkut (2008) ve Esinbay (2008) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin örgüt kültürüne ilişkin algılarının kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini bulmuştur. Araştırma bu anlamda A sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine yönelik bulgular açısından Yurttakal (2007), Korkut (2008) ve Esinbay (2008)'ın araştırmalarını desteklemezken, D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin görüşlerine yönelik bulguları destekler niteliktedir.

Yine elde edilen verilere göre A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında farklı kıdeme sahip öğretmenlerin örgüt kültürünü oluşturan boyutlara yönelik olarak "katılıyorum" düzeyinde değerlendirmede bulunmuşlardır. Yurttakal (2007) yaptığı araştırmada öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürü ile ilgili "kararsız" olduklarını belirlemiştir. Korkut (2008) ise öğretmen görüşlerinin düzeyini "çoğu zaman" olarak belirlemiştir. Araştırma bu anlamda Yurttakal'ın araştırmasını desteklemezken, Korkut'un (2008) araştırmasını desteklemektedir.

A ve D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler okullarındaki örgüt kültürünü "katılıyorum"

düzeyinde algılamaktadırlar. A sınıfı hizmet bölgesinde görevli öğretmenlerin algılarının, D sınıfı hizmet bölgesinde görev yapan öğretmenlerin algılarına göre daha olumlu olduğu söylenebilir. Bunun sebebi, A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarına atanan öğretmenlerin bu okullarda daha uzun yıllara çalışabilmesi nedeniyle daha güçlü bir okul kültürünün olduğu söylenebilir. D sınıfı hizmet bölgesindeki okullarda öğretmen değişim oranının daha yüksek olması örgüt kültürünün daha düşük düzeyde algılanmasına neden olabilir.

A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre en yüksek düzeyi "örgüt kültürü ifade biçimleri" almaktadır. Buna göre A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında örgüt içinde nasıl davranıldığı, başkalarıyla nasıl iletişimde bulunulduğu, yapılan etkinlikler, semboller, örgütle ilgili hikâyeler ve kahramanlar önemli bir faktör olarak görülmektedir. Bu da öğretmenlerin ortak bir dil ve felsefe oluşturduklarını, iletişimi iyi kurduklarını göstermektedir. Korkut (2008) yaptığı araştırmada okullarda başarının önemsendiği bir kültürün olduğu sonucuna ulaşmıştır. Örgütte öğretmenlerin iyi bir iletişim kurdukları, görev ve sorumluluklarını hassasiyetle yerine getirdiklerini belirlemiştir. Bu bulgu iletişimin önemsenmesi yönüyle A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okulu öğretmenlerden elde edilen kültürel özelliği desteklemektedir. Yurttakal (2007) yaptığı araştırmada, ilköğretim okullarında güçlü bir kültürün olmadığını belirlemiştir. Örgüt kültürünün "değerler" boyutuna ilişkin öğretmen algıları "katılıyorum", "normlar ve inançlar" boyutuna ilişkin algılarına yönelik elde edilen bulgulara göre algı ortalamalarının birbirine yakın olmadığı, bir kısmını "katılmıyorum", bir kısmını ise "katılıyorum" düzeyinde bulmuştur. Bu araştırmada ise A sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin "normlar ve inançlar" boyutundaki algıları "katılıyorum" düzeyindedir. Bu araştırmanın bulguları literatürdeki bulguları desteklememektedir.

D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul kültürüne ilişkin en yüksek algılarını "değerler" boyutu oluşturmaktadır. Buna göre D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında değer yoğun bir kültürün olduğu söylenebilir. Esinbay (2008) yaptığı araştırmada yönetici ve öğretmenlerin algılarına göre en yüksek oranı "görev kültürü" boyutu almaktadır. Buna göre bu okullarda görev yoğun bir kültürün varlığı söz konusudur. Korkut (2008) yaptığı araştırmada okullarda öğretmenlerin iyi bir iletişim kurdukları, görev ve sorumluluklarını hassasiyetle yerine getirdiklerini bulmuştur. Bu araştırma başarının önemsenmesi, görev ve sorumlulukların hassasiyetle yapılması yönüyle Esinbay'ın ve Korkut'un araştırmalarını desteklemektedir.

Korkut (2008) okullarda öğretmenlerin iyi bir iletişim kurdukları, görev ve sorumluluklarını hassasiyetle yerine getirdiklerini belirlemiştir. Bu bulgu başarının önemsenmesi yönüyle D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarında elde edilen kültürel özelliği desteklemektedir.

Örgüt kültürünü oluşturan "normlar ve inançlar" ile "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutuna ilişkin öğretmenlerin algıları arasında çalıştıkları hizmet bölgesine göre anlamlı fark varken "değerler" boyutuna ilişkin algıları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Öğretmenlerin görev yaptıkları hizmet bölgesinin "normlar ve inançlar" ile "örgüt kültürü ifade biçimlerine" ilişkin algılarını etkilediği, "değerler" boyutuna ilişkin algılarını etkilemediği söylenebilir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları ilköğretim okulunun hizmet bölgesi sınıfı, öğretmenlerin örgüt kültürüne yönelik algılarını "değerler" boyutunda etkilerken, "normlar ve inançlar" ve "örgüt kültürü ifade biçimleri" boyutunda etkilememektedir. Bunun sebebi A ve D sınıfı hizmet bölgelerinin çalışma ve çevre koşullarının farklı olması olabilir.

Örgütsel kültürü oluşturan boyutların uygulanışında, A sınıfı hizmet bölgesinde bulunan ilköğretim okullarındaki uygulamalar, D sınıfı hizmet bölgesindeki ilköğretim okullarına göre daha güçlüdür. Öğretmenlerin örgüt kültürüne yönelik algılarını kıdem ve cinsiyetlerinin etkilemediği ancak; erkeklerin algılarının kadınlara göre daha olumlu olduğu görülmektedir.

Bu tartışma ve sonuçlara göre, ilköğretim okullarına yönelik örgütsel değişim planlarının yapılmasında, eğitim politikalarının saptanmasında örgüt kültürleri dikkate alınmalıdır. Öğretmenlerin okullarındaki örgüt kültürü algılarını daha olumlu hale getirmeyi sağlayabilecek düzenlemeler ve faaliyetler yapılmalıdır. İlköğretim okullarının bulunduğu hizmet bölgesi sınıfına göre ilköğretim okullarının örgüt kültürünün özellikleri belirlenmeli ve güçlü bir örgüt kültürü oluşturmak için yapılması gerekenler planlanarak uygulamaya konulmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, Y.Doç.Dr. Ali Taş danışmanlığında ve Mehmet Akif Ersoy Üniversitesinde tamamlanan "İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgüt Kültürüne İlişkin Algıları" konu başlıklı Yüksek Lisans tezinden üretilmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Aydın, M., (2002). Okul-Çevre İlişkileri. Ankara: MEB Yayınları.
2. Balay, R., (2000). Örgüt Çevre İlişkisi Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
3. Balcı, A., (2000). Örgütsel Gelişme, Kuram ve Uygulama. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
4. Berberoğlu, G.N., (1991). Karşılaştırmalı Yönetim -Kültürel Özelliklerin Yönetime Etkisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yay. No:80.
5. Bursalıoğlu, Z., (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Pegem A Yayınları.
6. Butler, J.A. and Dickson, K.M., (1987). Improving School Culture: Centennial High School. http://educationnorthwest.org/webfm_send/517, (16 Nisan 2009).
7. Büyüköztürk, Ş., (2002). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
8. Camerer, C. and Vepsäläinen, A., (1988). The Economy Efficiency of Corporate Culture. Strategic Management Journal: S 9
9. Çelik, V., (2002). Okul Kültürü ve Yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları.
10. Efil, İ., (2002). İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Alfa Yayınevi.
11. Esinbay, E., (2008). İlköğretim Okullarında Örgüt Kültürü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
12. Geybullayev, G. (2002). Yönetimin Esasları. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları. No:28
13. Goffee, R. and Jones, G., (2002). Kurum Kültürü. (Çev. Kıvanç Kutmandu). İstanbul:Mediacat.

14. Gruenert, S., (2000). Shaping A New School Culture. Contemporary Education, No:71.
15. Gümüseli, A.İ., (2009). Okul Kültürü ve Liderlik. Web: <http://www.agumuseli.com/modules/weblog/details.php?blogid=13>. (21 Temmuz 2009).
16. Kalaycı, Ş., (Ed.). (2005). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
17. Karasar, N., (1998). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
18. Karaoğlan, R., (2006). Kocaeli-Körfez İlçesinde Devlet İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
19. Korkut, A., (2008). İlköğretim Okullarındaki Yönetici ve Öğretmenlerin Örgüt Kültürünü Algılama Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
20. Moore, R.D., (2001). School Leadership That Promotes A Dynamic School Culture. Web: <http://www.nationalforum.com/07.moore.html> (15Mart 2010)
21. Özkalp, E., (1995). Örgüt Kültürü ve Kuramsal Gelişmeler. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi, Cilt:1, Sayı: 2, (60-71).
22. Özkalp, E. ve Kirel, Ç., (2005). Örgütsel Davranış. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
23. Özkan, Y., (2007). İlk ve Orta Dereceli Okullarda Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Örgüt Kültürü Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
24. Pascale, R.T. and Athos A.G., (1981). The art of Japanese Management: Applications for American Executives. New York: Simon and Schuster.
25. Peter, T.J. and Waterman, R.H., (1982). In Search At Excellence: Lessons From America's Best-Run Companies. Harper & Row, New York.
26. Peterson, D.K. and Deal, T.E., (1999). Shopping School Culture: The Heart Of Leadership. San Fransisco: Jossey-Bass Publishers.
27. Ramsey, R.D., (1992). Secondary Principal's Survival Guide: Practical Techniques and Materials for Successful School Administration. Prentice Hall
28. Robbins, S.P., (2000). Essentials of Organizational Behavior. Prentice Hall
29. Schen, E.H., (1992). Organizational Culture and Leadership. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
30. Schawartz, H. ve Dawis, S.M., (1981). "Matching Corporate Culture and Business Strategy" Organizational Dynamics, Summer.
31. Stolp, S., (1994). Leadership for School Culture. Web: <http://www.eric.uoregon.edu/publications/digests/digest091.html> (02 Şubat 2010)
32. Şişman, M., (1994). Örgüt Kültürü. Eskişehir: TC Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:39
33. Şişman, M. ve Turan, S., (2004). Eğitim ve Okul Yönetimi, Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı. (Editör: Yüksel Özden). Pegem A Yayınları: Ankara, s.99-146.
34. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2007). Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği. Web: http://personel.meb.gov.tr/daireler/mevzuat/mevzuatlar/m_e_b_ogr

- etmenlerinin_atama_ve_yer_degistirme_yonetmeligi.pdf (15 Mart 2009).
35. Terzi, A.R., (2000). Örgüt Kültürü. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
 36. Turner, J. and Crang, C., (1996). Exploring School Culture. Web: <http://people.ucalgary.ca/~callcll/resources/read7.html> (02 Mart 2010)
 37. Uğur, D., (2006). İlköğretim Okullarında Örgüt Kültürü İle Toplam Kalite Yönetiminin İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
 38. Yurttakal, S., (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Okullarını Örgüt Kültürü Açısından Algılamaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.